

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-430/23-4126/2

Podgorica, 26.05.2023.godine

MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA
-n/r ministarke, gospođe prof. dr Biljane Šćepanović -

Poštovana gospođo Šćepanović,

Povodom *Informacije o pristupanju Crne Gore, u statusu punopravne članice, jedanaestoj i dvanaestoj rundi Evropskog društvenog istraživanja Evropskog konzorcijuma istraživačkih infrastruktura (ESS ERIC)*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Dostavljenom Informacijom navedeno je da je Crna Gora u potpunosti posvećena daljem jačanju međunarodne saradnje u oblasti nauke i istraživanja, kroz intezivnije učešće u EU programima, međunarodnim programima i projektima, regionalnoj saradnji, kao i kroz jačanje bilateralne naučne, multilateralne i tehnološke saradnje.

Na tekst Informacije i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

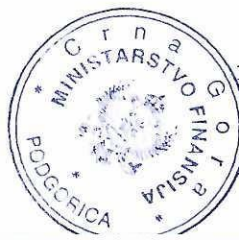
U analizi procjene uticaja propisa navodi se da je Generalna skupština ESS ERIC potvrdila pristup Crne Gore u statusu punopravne članice jedanaestoj rundi Evropskog društvenog istraživanja (2021-2023) u aprilu 2023. godine. Nadalje, kontribucija Crne Gore za dvogodišnje članstvo u ESS ERIC koja se uplaćuje nakon odobrenja članstva od strane Generalne Skupštine iznosi 45.000,00€, kao i da država članica finansira troškove istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou, u iznosu od 39.650,00 €.

S tim u vezi, dostavljenim aktom navedeno je bi se uplata kontribucije u iznosu od 45.000,00€ vršila iz sredstava opredijeljenih Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja sa programa: Razvoj nauke i tehnologije, potprograma: Naučnoistraživačka djelatnost, aktivnosti (19 040 001 002): Članstvo u naučnim organizacijama, sa izdatka 4195 - Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama, kao i sredstava neophodnih za finansiranje troškova istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou, u iznosu od 39.650,00€ sa programa: Razvoj nauke i tehnologije, potprograma: Naučnoistraživačka djelatnost, aktivnosti (19 040 001 001): Nacionalni i međunarodni programi i projekti, sa izdatka 4319 - Ostali transferi institucijama.

Shodno navedenom, a uvidom u sredstva opredijeljena Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja Zakonom o budžetu za 2023. godinu („Sl.list CG“, br. 152/22), Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta nema primjedbi na predmetnu Informaciju.

Dodatno, ukazujemo na član 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim se uređuje da ugovorene obaveze moraju biti usklađene sa planiranim i odobrenim sredstvima, kao i da je budžetski izvršilac odgovoran za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja
NAZIV PROPISA	INFORMACIJA O PRISTUPANJU CRNE GORE, U STATUSU PUNOPRAVNE ČLANICE, JEDANAESTOJ I DVANAESTOJ RUNDI EVROPSKOG DRUŠTVENOG ISTRAŽIVANJA EVROPSKOG KONZORCIJUMA ISTRAŽIVAČKIH INFRASTRUKTURA (ESS ERIC)

1. Definisanje problema

- **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- **Koji su uzroci problema?**
- **Koje su posljedice problema?**
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

Crna Gora je u potpunosti posvećena daljem jačanju međunarodne saradnje u oblasti nauke i istraživanja, kroz intenzivnije učešće u EU programima, međunarodnim programima i projektima, regionalnoj saradnji, kao i kroz jačanje bilateralne naučne, multilateralne i tehnološke saradnje.

Crna Gora pristupila je jedanaestoj rundi Evropskog društvenog istraživanja (2021-2023), odnosno podacima ESS-a, koji su jedan od najvažnijih resursa koje koriste istraživači u društvenim naukama za komparativno proučavanje društvenih pojava, kao što su povjerenje u institucije, pitanja religijske orijentacije, nacionalnog i etničkog identiteta, standarda života, diskriminacije, migracija, odnos prema demokratiji, ideološkim pozicijama i slično. Upotreba podataka istraživanja takođe služi i kao izvor za formulisanje raznih politika i predloga na nacionalnom nivou i šire.

Crna Gora je 2018. godine zvanično postala članica, u statusu gosta, jedinstvenog, metodološki i teorijski najutemeljenijeg međunarodnog istraživanja u oblasti društvenih nauka, kao i infrastrukture u kojoj se pohranjuju svi prikupljeni podaci zemalja članica sa mogućnošću pristupa u naučne svrhe. Jedan od ključnih prioriteta Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja jeste unapređenje standarda u oblasti društvenih nauka i povezivanja crnogorske akademske zajednice i institucija sa prestižnim evropskim i svjetskim akademskim mrežama.

Pristup empirijskim podacima obrađenim po najsavremenijim metodološkim strategijama i postupcima je neophodan u oblasti istraživanja u društvenim naukama, što omogućava konkurentnost pri apliciranju za sredstva u okviru EU okvirnog programa za istraživanje i inovacije „Horizont Evropa“ (2021-2027). Ovim se poboljšava participacija domaćih naučnika i institucija u projektima Horizont Evropa i samim tim pomaže se u kreiranju kako kvalitetnih naučnih rezultata, tako i stvaranju osnova za kreiranje praktičnih politika.

Pristupanjem ovom tijelu predstavnici naučne i akademske zajednice, kreatori politika i šira javnost u Crnoj Gori, doprinose unapređenju vidljivosti i širenju podataka o društvenim promjenama. Bez pristupanja Crne Gore jedanaestoj rundi Evropskog društvenog istraživanja, ne bi bilo omogućeno povezivanje crnogorske naučne zajednice i institucija sa prestižnim evropskim i svjetskim akademskim institucijama. „Status quo“ opcija, negativno bi uticala na učešće domaćih naučnika i institucija u projektima Horizont Evropa i kreiranje kako kvalitetnih naučnih rezultata, tako i stvaranje osnova za kreiranje praktičnih politika.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Evropsko društveno istraživanje Evropskog konzorcijuma istraživačkih infrastruktura (ESS ERIC), uspostavljeno Odlukom Evropske komisije 2013/700/EU (CELEX:32013D0700) u novembru 2013. godine, je najobuhvatnija međunarodna komparativna istraživačka infrastruktura društvenih pojava u Evropi.

ESS-om upravlja Generalna skupština, koja odlučuje o prijemu novih punopravnih članica, posmatrača i članica u statusu gosta. Pristupanjem, zemlje članice su dužne da odrede nacionalnog koordinatora koji će dobiti potpun pristup uslugama koje pruža naučni tim ESS-a u vezi sa sprovođenjem jedanaeste i dvanaeste runde istraživanja u periodu od 2022-2023. godine, i 2024-2025. godine. Na osnovu podrške od strane stručnog tima ESS-a, kao i dobijanja svih neophodnih instrumenata za obavljanje istraživanja, nacionalni koordinator je dužan da prati tok istraživanja i prisustvuje sastanicima ESS ERIC Foruma nacionalnih koordinatora. Crna Gora je na osnovu javnog poziva imenovala prof. dr Jadranku Kaluđerović za nacionalnu koordinatorku ESS istraživanja, a za predstavnika u Generalnoj Skupštini od strane Crnogorske akademija nauke i umjetnosti predložen je prof. dr Ilija Vujačić, i od strane Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, predložena je Milena Milonjić, v.d. generalne direktorice Direktorata za naučnoistraživačku djelatnost.

ESS je akademski utemeljeno multinacionalno istraživanje koja se sprovodi širom Evrope od njegovog osnivanja, tj. od 2001. godine. Istraživanje mjeri stavove, uvjerenja i obrasce ponašanja različitih populacija u više od trideset zemalja svake dvije godine. Glavni ciljevi istraživanja, a samim tim i pristupanja ovom tijelu su:

- utvrđivanje stabilnosti i promjena u društvenoj strukturi, uslova i stavova u Evropi i tumačenje promjena socijalne, političke i moralne strukture Evrope;
- postizanje viših standarda rigoroznosti u međudržavnim istraživanjima u društvenim naukama;
- uvođenje snažnih indikatora nacionalnog napretka, zasnovanih na percepcijama i stavovima građana o ključnim aspektima njihovih društava;
- podrška obukama evropskih društvenih istraživača u komparativnom i kvantitativnom mjerenju i analizama;
- unapređenje vidljivosti i širenja podataka o društvenim promjenama između akademske zajednice, kreatora politika i šire javnosti.

Predlog odluke Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja zasnovan je na Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti 2017-2021 (Mjera 5.2.2: Jačanje saradnje sa renomiranim međunarodnim partnerima i velikim istraživačkim infrastrukturama).

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasnite preferiranu opciju?**

Informacijom se ne odstupa se od nacionalnih interesa i propisa, pa nema osnova za razmatranje "status quo" opcije ili neregulatorne opcije. "Status quo" opcija bi podrazumijevala potencijalni zastoj u daljim evropskim integracijama u oblasti 25 – Nauka i istraživanje.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Evropsko društveno istraživanje je značajno za Crnu Goru iz dva razloga, od kojih je jedan akademski u smislu unaprjeđivanja akademskih istraživanja i lakšeg povezivanja sa istraživačkom mrežom u Evropi, a drugi je politički, tj. njegovi rezultati će moći da se koriste u svrhe kreiranja javnih politika.

Pristupanjem ovoj relevantnoj istraživačkoj infrastrukturi, Crna Gora se pozicionira na društveno-istraživačkoj mapi Evrope i svijeta i postaje predmet interesovanja istraživača iz Evrope pod okriljem najuglednijeg evropskog naučnog projekta iz društvenih nauka sa visokim metodološkim standardima i sa preko 130,000 registrovanih korisnika. Pored toga, crnogorski istraživači imaju priliku da unaprjeđuju svoja istraživanja u skladu sa sveobuhvatnom bazom podataka iz drugih država uključenih u istraživanja, da učestvuju na konferencijama, obukama i razmjeni znanja sa kolegama iz ostalih članica.

Pristupanje ESS-u će omogućiti i jačanje učešća Crne Gore u EU okvirnom programu za istraživanje i inovacije 'Horizont Evropa' (2021-2027), zbog mogućnosti umrežavanja istraživača, naučnika i akademskih institucija iz oblasti društvenih nauka, kao i lakšeg pristupa relevantnim empirijskim podacima. Time se našim naučnicima i istraživačima omogućava pristup najsavremenijoj i najkompletnijoj anketi u oblasti društvenih nauka, što će značajno unaprijediti istraživanje i učešće na vrhunskim međunarodnim projektima, kao i umrežavanje sa vodećim istraživačima iz svojih oblasti. Na taj način se najefikasnije podiže kvalitet istraživanja u oblasti društvenih nauka u Crnoj Gori, naši naučnici se bolje pozicioniraju u okviru istraživačke zajednice, čime se povećava konkurentnost pri apliciranju za sredstva u okviru EU okvirnog programa za istraživanje i inovacije „Horizont Evropa“ (2021-2027).

Društveno istraživanje je od izuzetnog značaja s obzirom na to da će uključiti veliki broj naučnika, a pogotovo mladih istraživača u društvenim naukama i pružiti im priliku da sarađuju sa svojim evropskim kolegama.

Upravo zbog svog komparativnog i longitudinalnog karaktera, ova istraživanja pružaju osnovu za kreiranje društvenih i javnih politika, zasnovanih na realnim podacima i znanju. Korišćenjem rezultata istraživanja, podstiče se sprovođenje određenih mjera javnih politika sa jasnijim rezultatima. Osim toga, veliki doprinos će biti u procesu kreiranja nacionalnih strategija iz oblasti nauke, prosvjete, prava, ekonomije, kulture i slično, za koje bi već postojala osnova u smislu postojećeg stanja u raznim oblastima, a što bi omogućilo lakše predviđanje željenih rezultata i definisanje indikatora uspjeha.

Primjena propisa privredi (naročito malim i srednjim preduzećima) neće izazvati troškove. Propisom se ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Generalna skupština ESS ERIC potvrdila je pristup Crne Gore, u statusu punopravne članice, jedanaestoj rundi Evropskog društvenog istraživanja, u aprilu 2023. godine.

Kontribucija Crne Gore za dvogodišnje članstvo u ESS ERIC iznosi 45.000,00 eura, koja se uplaćuje nakon odobrenja članstva od strane Generalne Skupštine. Pored toga, država članica finansira troškove istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou, u iznosu od 39.650,00 eura.

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja bi pružilo podršku u vidu plaćanja godišnje članarine, kao i logističku podršku, a sve u cilju unapređenja akademskih istraživanja, jačanja naučne zajednice i njenog razvoja, prosperiteta i umrežavanja u skladu sa evropskim tokovima i principima EU u nauci i istraživanju.

Uplata kontribucije vrše se sa stavke:

Program 19 040: Razvoj nauke i tehnologije, Potprogram 19 040 001 – Naučnoistraživačka djelatnost, Aktivnost 19 040 001 002 – Članstvo u naučnim organizacijama, Budžetski izdatak 419-5 - Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama.

Finansiranje troškova istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou, u iznosu od 39.650,00 eura, vrši se sa stavke:

Program 19 040: Razvoj nauke i tehnologije, Potprogram 19 040 001 – Naučnoistraživačka djelatnost, Aktivnost 19 040 001 001 – Nacionalni i međunarodni programi i projekti, Budžetski izdatak 431-9 - Ostali transferi institucijama.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

U cilju pristupanja Crne Gore ESS ERIC-u, obavljene su brojne konsultacije koje uključuju Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti, predstavnika Helvetas Švajcarske Interkorporacije (SRB), g.dina Nenada Čelarevica, direktoricu Instituta za strateške studije i projekcije-ISSP, prof. dr Jadranku Kaluđerović i direktora ESS-a, profesora Rory Fitzgeralda.

Nakon što je Crna Gora uspješno sprovela Devetu i Desetu rundu istraživanja, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja podnijelo je zahtjev za članstvo u statusu punopravne članice za period 2022-2023. godine i 2024-2025. godine (11. i 12. runda istraživanja) predsjedavajućem Generalne Skupštine ESS ERIC-a, g. Michael Breenu sa definisanim načinom plaćanja kontribucije, imenovanim predstavnikom Crne Gore u Generalnoj Skupštini ESS ERIC-a i imenovanim nacionalnim koodinatorom za istraživanja.

Kao što je već pomenuto, Crna Gora je na osnovu javnog poziva imenovala prof. dr Jadranku Kaluđerović za nacionalnu koordinatorku ESS istraživanja, a za predstavnika u Generalnoj Skupštini od strane Crnogorske akademija nauke i umjetnosti predložen je prof. dr Ilija Vujačić, a od strane Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja predložena je Milena Milonjić, v.d. generalne direktorice Direktorata za naučnoistraživačku djelatnost.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju jedanaeste runde istraživanja ESS ERIC od strane crnogorskog istraživačkog tima.

Glavni indikator prema kojem će se mjeriti ispunjenje ciljeva će biti povećanje broja naučnika u oblasti društvenih nauka iz Crne Gore koji će sarađivati sa svojim evropskim kolegama u jedanaestoj rundi ESS, u odnosu na broj naučnika u oblasti društvenih nauka iz Crne Gore u desetoj rundi ESS.

Za sprovođenje monitoringa implementacije jedanaeste i dvanaeste runde istraživanja ESS ERIC od strane crnogorskog istraživačkog tima zaduženo je Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja.

Datum i mjesto

16. maj 2023. godine, Podgorica

Starješina

prof. dr Biljana Šćepanović,
ministarka nauke i tehnološkog razvoja

Biljana Šćepanović